

Mobilisering av arbeidslivet - mot bolsjevismen

Taler

Toralv Øksnevad

Dato

24 februar 1943

Sted

London Radio

- 1 Jeg satt og hørte på det som foregikk i Klingenberg Kino mandag kveld, som jeg
noen dager i forveien lyttet til møtet i Sportspalast i Berlin, der Goebbels talte.
Det var to helt parallelle forestillinger. Goebbels hadde innkalt en forsamling
5 tilhørermassen for lytterne, nevnte blant disse representative personer Kirsten
Heiberg og andre mer eller mindre kjente aktører. De laget en meget passende
ramme omkring en hysterisk taler. Mens lyset stod på rettet han ti spørsmål til
sine tilhørere, og de svarte så spontant og så larmende at hele verden måtte høre
at resultatet var akkurat slik som Goebbels ønsket. Men verden var mindre
10 interessert i svarene enn i de spørsmålene som ble stilt. Det var spørsmål som var
knyttet til to alternativer: Faneflukt eller en siste kraftanstrengelse. Tyskland har
ikke slått inn på selvoppgivelsens vei. Vi vet det. Men veien går mer og mer
direkte inn i desperasjonen. Det tyske folk vet at Hitler har ført det inn i
fordervelsen. Han vil trekke flest mulig og mest mulig med seg i undergangen.
15 Det er i virkeligheten det eneste alternativ nazismen ser i dag. Det er det de
skremmer med - og håper på redning utenfra.

- Møtet i Klingenberg Kino begynte med germanske marsjer. Så kom den tyske
hallomann inn og meldte «Die deutsche Sendung in Norwegen». Han
20 presenterte minister Vogelsang som skulle innlede en «Grosskundgebung».
Forræderen Nakling oversatte til Fuglesang, som så ga ordet til Quisling, hvis
nye uoffisielle titel blant tyskerne i Norge er Hassableiter. Etter der
Hassableiters tale spiltes Niebellungenmarsch, og så talte der Herr
Reichskommissar, fulgt av Deutschland über Alles, Horst-Wessel-sangen og Ja
25 vi elsker. Det var tydelig at tyskerne var i stort flertall i salen. Der Hassableiter
ble hilst med noen spede Heil og Sæl-rop og spredt bifall, mens der Herr
Reichskommissar stadig ble avbrutt av mektig applaus. Det var et meget
disiplinert publikum.

Herr Ministerpräsident und Hassableiter Quisling talte om bolsjevismen, og der Herr Reichskommissar Terboven talte om bolsjevismen. Den første gjorde krav på en viss prioritet når det gjaldt forståelsen av faren fra øst; den annen slo fast at det var en mann som hadde sett denne faren før alle andre, og; det var der

35 Führer Adolf Hitler.

Med livlig fantasi utmalte Terboven det asiatiske menneske, som på tysk betyr russere, ikke f.eks. japanere. Das asiatische Untermensch kan begå alt det som er utenkelig for das deutsche Übermensch - de kan deportere mennesker, de kan ta
40 gisler, de kan ... nå ja, la oss ikke kaste tiden bort med sånt. Mot faren fra øst må alle reise seg - alle germanere, alle tilhengere av de urgermanske begreper om menneskeverd og lov og rett og sivilisasjon.

Og der Herr Hassableiter har reist seg. Han har utstedt en lov som skal tvinge
45 det norske folk til å komme sine beskyttere til unnsetning i den ytterste nød. Alle skal arbeide for Tyskland. En særlig oppgave er tiltenkt det norske folk, hvis Tyskland kan reddes fra nederlaget. En særlig oppgave: I det storgermanske fellesskap, som ifølge Terboven ikke bygger på nasjoner, men på ære, rase og blod, skal innbyggerne av das Gebiet Norwegen ha en lavere levestandard enn
50 den som folket selv har vist at det kan arbeide seg fram til; Terboven har fra første stund oppstilt dette mål for sin innpassing av den norske folkegruppe i den nye ordning. Norge skal arbeide for Tyskland. Det er målet, og det er overlatt til forræderne å finne midlene. Sosialdepartementet og handelsdepartementet i Oslo er i full gang med det.

55 Mobiliseringen gjelder nå arbeidslivet. Men oppgaven er å hjelpe Tyskland til å avverge en fortsatt katastrofe i Russland. Desperasjonen kan komme til å trekke nye konsekvenser etter seg i Norge, konsekvenser, som vil føles som mer og mer opprørende folkerettsbrudd og samvittighetsmord. Bak forrædernes tiltak står,
60 ifølge Terboven, hele det tyske rikets autoritet. I samme forbindelse advarte han Sverige.

På randen av avgrunnen spiller det tyske folk et meget høyt spill. Det forsøker å gi det store russiske folk følelsen av at russerne under kampen for sin frihet,
65 under de mest heroiske anstrengelser for å kaste overfallsmennene ut av Russland, i den mest kritiske tid i sin historie, har hele det europeiske kontinent mot seg. Norge har aldri hatt og har ikke i dag noe utestående med Sovjet-Samveldet. Den gjensidige aktelse har fått uttrykk i at Sovjet-Samveldet har gitt

70 sin sendemann til den norske konge og regjering ambassadørs rang, og vår egen
sendemann til de store republikker i øst blir mottatt som ambassadør. Våre
sjømenn setter livet inn, ombord på vår store flåte, for å holde Russlands og de
alliertes livslinjer åpne under kampen mot det tyske forsøk på å vinne
verdensherredømme. Vi har sett mange bevis for at Russland forstår å verdsette
75 det, og vi vet at det er med varme ønsker Sovjet-Samveldet ser fram mot Norges
gjenreisning som et helt selvstendig folk etter den kamp vi har ført og fortsetter
å føre på Russlands og de alliertes side. Og Sovjet-Samveldet har tiltrådt de
høytidelige allierte erklæringer om fredsmålene, som i første rekke garanterer
våre lands integritet.

80 Hitler håper ennå på at bolsjevikspøkelset, som har gjort ham så mange
tjenester, skal kunne hjelpe ham til å så splid mellom de allierte igjen og bringe
noen over på hans side. Han forregner seg. Vi ser tvertimot at visse land forsøker
å redde seg ut av krigen mot Russland jo før jo heller. Han kan forhale sitt
85 nederlag, og han kan trekke store verdier med seg i ulykken. Jo mer han kan
bidra til å svekke Europa, materielt og moralsk, jo større blir hans historiske
forbrytelse.

Blant de brev jeg har fått fra ukjente landsmenn, er det ikke noe som har virket
90 mer gripende enn et som var skrevet i Oslo den 4. januar i år av en arbeider som
er knyttet til et verksted som arbeider for tyske formål. Jeg forstår hans
fortvilelse, jeg vet at mange er i samme stilling, og nå står alle voksne kvinner og
menn, arbeidere, funksjonærer, driftsherrer, på terskelen til nye menneskelige
tragedier. De vet at hvert dagsverk ydet fienden betyr en utsettelse av befrielsen,
95 de vet at de selv kommer til å bære sin del av følgene ved en forlenget besettelse
og utplyndring, og at de som kjemper til lands, til sjøs og i luften for vår sak må
bære sin del. Nordmenn i Norge vil best vite hvordan hver enkelt kan og bør
handle i en gitt situasjon. Ingen nordmann vil kreve det umulige, men han vil
sondre mellom dem som tenker og handler som ansvarsbevisste nordmenn og
100 dem som letter oppgaven for fienden og faller de beste av våre i ryggen.

Ett er sikkert: Det er det ytterste middel Tyskland og forræderne har grepet til.
Og det er frykten for nederlaget som har drevet dem til det.

Kilde

Øksnevad, Toralv: Det lå i luften. Oslo 1946, s. 194-197.

110

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/mobilisering-av-arbeidslivet-mot-bolsjevismen>

115

120

125

130

135

140

145